
RNLAF - 2010 TOT HEDEN: OPEN VIZIER !

2010-HEDEN: OPEN VIZIER

De meest recente jaren hebben de koninklijke luchtmacht gedreven tot vindingrijkheid. Veranderende politiek, uitstel van beslissingen, afbreken van langdurige missies, nieuwe spanningen op het wereldtoneel, duurdere wapensystemen en forse bezuinigingen als gevolg van een mindere conjunctuur. Dit alles moet kunnen worden opgevangen want de krijgsmacht is immers een flexibel instrument.

INZET AFGHANISTAN OP ANDER LEVEL

De inzet in Afghanistan en de leidende rol van Nederland in de provincie Uruzgan wordt geroemd. De faam vanuit Afghanistan is groot en zodanig dat men spreekt van drie landen die leidend worden gezien in helioperaties en dat zijn de Verenigde Staten, Groot Britannië en Nederland. Het wordt door de coalities dan ook als jammer ervaren dat in november 2010 alle helikopters weer op Gilze Rijen staan. Dat geldt niet voor de F-16's van het Air Task Force (ATF) die vliegen voor ISAF, in 2012 voor het tiende achtereenvolgende jaar. Vier F-16's vanuit Mazar-e-Sharif in het noorden opereren tot medio 2014 voor ondersteuning van politiemissies (Kunduz) en ondersteuning van ISAF grondtroepen. Nederlandse F-16's zijn voorzien van ultra-moderne verkennings pods. ISAF-partners genereren een grote aanvraag voor verkennings missies met deze pod. Doel is hoofdzakelijk het opsporen van Improvised Explosive Devices (IED) ofwel bembommen op konvoiroutes. Nederlandse helikopters en F-16's vlogen inmiddels duizenden uren voor ISAF.

UNIFIED PROTECTOR

In Libië werd Khadaffi's regime wat zijn eigen burgers afslachtte hard aangepakt door de Westerse coalitie. Nederland nam hierin deel met 500 militairen, een KDC-10, een mijnenjager en zes F-16's om een no-fly zone af te dwingen, tevens in strike-packages ter luchtverdediging. Een KDC-10 en een Hercules van de Klu vlogen ook evacuatievluchten vanuit Tripoli bij aanvang van het conflict. Op 31 oktober 2011 werd Unified Protector beëindigd en Nederland bleef tot het laatst actief in deze missie.

SOMALIË

De DHC crews kregen enorme expertise door de opgedane ervaring in Afghanistan. In Nederland wacht de schone taak van SAR missies, patiënten vervoer, brandblussen, en oefeningen om de expertise te behouden. Het DHC wordt dan opnieuw weer geconfronteerd met een internationale missie, deze keer maritiem. Het betreft piraterij die in het noorden van de Indische Oceaan koopvaardijroutes in gevaar brengt.

Binnen de EU missie 'Atlanta' en 'Ocean Shield' van de Navo participeren onze schepen met Marinehelikopters. Eind januari 2010 dropt een Lynx special forces op koopvaardijship 'New York Star' zij bevrijden de bemanning. Er was nog sprake van een interimssituatie toen de Lynx letterlijk 'op' was en de NH-90 nog niet volledig inzetbaar. Daartoe werden enkele Cougars die bij aanschaf ooit waren uitgerust met opvouwbaar rotorbladen en opblaasbare drijvers met het oog op eventuele amfibische inzet aan boord genomen van de Hr. Ms. Rotterdam om voor de hoorn van Afrika te patrouilleren. Na beëindiging van de Cougar missie in 2012 ging er vervolgens voor het eerst een NH-90 mee in de vervolgzending.

DHC

Nog voor de bezuinigingsoperaties ging defensie in 2010 van het plan uit om alle Cougars een midlife update te geven met levensduurverlenging tot 2026. Echter de gehele Cougar vloot van 17 stuks werd stilgelegd voor uitfasering op 3 stuks na, doch korte tijd later werd dit weer opgevoerd tot 8 stuks die tot 2017 actief blijven tot vervanging door de NH-90. Deze Cougars werden met chromaatarme grijze verf overgespoten. Voor de Chinook ziet de toekomst er anders uit. Er zijn in 2008 zes extra CH-47F Chinooks besteld, uitgerust met een Automatic Flight Control System voor veilige automatische landingen in de gevaarlijke 'brown out' (stof) en 'white out' (sneeuw) condities. Het toestel heeft FLIR, zelfbeschermingmiddelen, digitale cockpit, betere bewapening en heeft vijf fastropepunten voor special forces. De overgebleven CH-47D's worden niet omgebouwd naar de F-versie maar zullen t.z.t. worden vervangen door F-modellen. De eerste twee CH-47F's in nieuwe grijze kleuren zijn pas op 8 oktober 2012 op Gilze Rijen overgedragen aan het 298 Squadron.

Drie exemplaren worden naast acht Apaches gestationeerd op het Joint Netherlands Training Detachment op Fort Hood (Texas). Defensie leidt met beide typen crews op en ook landmachtmilitairen van de luchtmobiele brigade. Ook de Apache gaat richting multi-purpose, 8 mei 2012 vond een eerste landing gemaakt op de Hr. Ms. Rotterdam, in de toekomst kan vanaf amfibische schepen en ondersteuningsschip Karel Doorman worden geopereerd. Ook werkt de Apache soms samen met de KLPD en gaat op boevenjacht. Sinds 2010 is er een Apache demo team met aantrekkelijke kleuren die uniek in de wereld is. De Klu en de Boeing fabriek zijn de enigen die stunts met een Apache. Hiervoor moet je echt veel ervaring hebben en beide crew leden zijn bezig met besturing en 'awareness' tijdens de demonstraties. De Apache krijgt een midlife update naar block II standaard met verbeterde bewapening en sensoren en zelfbescherming. Nog later zal de Block III standaard worden ingevoerd als de Amerikanen hiervan eerst de kinderziekten hebben doorlopen en opgelost. De Air Manoeuvre Brigade (11AMB), het samenwerkingsverband tussen 11 luchtmobiele brigade en het DHC wordt getest tijdens de oefening Peregrine Sword in West Duitsland. In de werkwijze van het DHC is veel belangstelling vanuit het buitenland zoals hoe gebruikt gemaakt wordt van Mobile Air Operation Teams, een team van 4 man die de juiste landingsplaatsen in de sneeuw moeten vinden.

NH-90

Dit project is duurder uitgevallen en kende veel vertragingen. In februari 2013 zijn er slechts 8 van de 12 NFH marine versies beschikbaar. Deze zijn in meaningful operational capability (MOC) geleverd omdat de Lynx bijna niet meer verder kon. Eerst worden waltaken en SAR missies verricht en later als de problemen met de radar zijn opgelost worden ze omgebouwd naar de full operation capability (FOC) en volgen boordoperaties. De geraffineerde multimode radar is gekoppeld aan een elektronische database met verschillende typen schepen waardoor vriend en vijand razendsnel herkend worden. De sonar kan ook elektronisch beelden versturen. Tevens staan er acht TNFH transportversies in bestelling. Alle maritieme helikopters vallen nu onder DHC. Per 1 juli 2011 werd de SAR taak van Lynx na ruim 30 jaar overgenomen door AB-412 alleen bij dag en een civiele contractor voor de nacht totdat de NH-90 volledig operationeel is (2013-2014). Dan zal de AB-412 uit dienst gaan. Cougars oefenen met hoisten en kunnen eventueel bijstand verlenen. Op 6 september 2012 neemt de SH-14D Lynx officieel afscheid. De Alouette III maakt zijn 10.000ste vlieguur en zal voor het koninklijk huis blijven doorvliegen tot 2014.

TRANSPORT.

Sinds 25-11-2010 bepaalt de European Air Transport Command (EATC) de inzet van het

Belgische, Duitse, Franse en Nederlandse militaire transport en tankervliegtuigen. Op 11-03-2010 vindt de acceptatie vlucht plaats met een KDC-10 met het state-of-the-art Tanker Remote Vision System (TRVS) een 3D beeldschermstelsel wat door TNO ontwikkeld werd. In maart 2010 worden twee 'nieuwe' Hercules transporttoestellen in dienst genomen, twee resterende VIP Fokker 50's worden afgestoten. Extra transportcapaciteit kan worden betrokken van de Navo, Globemaster C-17's gestationeerd op Papa, Hongarije.

F-16 EN JSF

De defensiebezuinigingen van 2010 voorzien het afstoten van 15 F-16's in Nederland en 4 in de USA en brengt het aantal van 87 naar 68 waarvan er 10 in de USA blijven. Daarnaast wordt er drie jaar langer doorgelopen met de F-16 wat ca. 300 miljoen euro gaat kosten. Minder deelname aan oefeningen en operationele inzet zullen het gevolg zijn. Per 29 oktober 2010 verhuist de Nederlandse opleiding van F-16's van Springfield Ohio naar Tucson Arizona. Op 4-11-2011 wordt een batch van 18 F-16's overgenomen door Chili. President Putin van Rusland wil zich prolongeren tegenover het Westen en start opnieuw vluchten met de Tu-95 Bear boven de Noordzee.

Ook F-16's van de Klu komen geregeld in actie. Nederland vindt dat hoewel het officieel niet hoeft in internationaal luchtruim de Russen de Bear vluchten wel aan moet melden indien dit in de buurt is van internationale luchtroutes van de burgerluchtvaart. Het AOCs-NM moest ook wel eens F-16's afsturen op burgervliegtuigen als deze niet op radiocontact reageerden. De dijken werden in 2011 geïnspecteerd tijdens hoogwaterstanden door een F-16 met Recce-lite pod. Er wordt geïnvesteerd in nieuwe UAV's en er worden Patriots in Turkije op de grens met Syrië gestationeerd. De belangrijkste investering binnen de begrotingversoepeling zal de JSF betreffen waarvoor nu de weg vrij is.

STEALTH TIJDPERK

Minister Jeanine Hennis Plasschaert maakte op prinsjesdag de aanschaf van de JSF toestellen bekend, hetgeen tevens inhoudt dat Vliegbasis Leeuwarden de status van 'Main Operating base' zal behouden. Het was en is nog steeds moeilijk te zeggen hoe de F-35 zich zal manifesteren, en hoe deze de luchtstrijd zal kunnen beïnvloeden. Een verbetering zal het zeer zeker zijn, maar deze nog niet in te schatten onduidelijkheden bieden de critici voer. Van deze vijfde generatie fighter is alles wel bekend op papier, echter de geringe geproduceerde aantallen kunnen nog kinderziektes herbergen zoals elk nieuw product dat kan meemaken en deze euvels zal moeten herstellen. Op z'n minst zijn er ook vraagtekens hoe een toestel als de vijfde generatie F-35 Lightning-II is opgewassen tegen de Russische vierde generatie SU-35 Flanker-E in een werkelijke confrontatie.

En dan is er nog de nieuwe Russische Pak-Fa, een evenknie van de JSF welke nog met de sluier van uiterste (on)mogelijkheden is bedekt. Vast staat dat de JSF een evolutionaire ontwikkeling betekent in de militaire vliegerij. Een gevecht wordt bepaald door meerdere factoren zoals stealth, sensoren, types raketten en behendigheid van de piloten. Nieuw is het samengaan van de data in de cockpit en de digitale besluitvorming. Om de echte waarde van de JSF te begrijpen moet de JSF worden gezien als een compleet platform en niet als een individueel vliegtuig. De individuele JSF opereert in een netwerk direct met andere elementen en heeft zodoende een 360 graden plaatje. Hij kan zijn vijand zien over de horizon (BVR) en elimineren zonder zelfs maar opgemerkt te worden. Verplichtte Nederland zich al eerder tot het afnemen van twee testtoestellen, de definitieve aanschaf verdeelde 15 jaar lang de meningen. Oorspronkelijke wilde men 85 stuks, maar in 2010 was het bij oplopende stuksprijs al duidelijk dat het er minder zouden worden. Recente bezuinigingen op defensie laten slechts de aanschaf van 35 toestellen (naast de twee test toestellen) toe

waarmee 4,5 miljard euro gemoeid is. Nederland zal het Stealth tijdperk ingaan met alle mooie facetten. Voorstanders zijn er genoeg evenals critici. De praktijk zal uitwijzen wie de beste visie had.

[Kees Otten, Wim Das en Koos Heemskerk](#)

Nawoord: het was erg leuk om aan deze serie van 100 jaar Nederlandse Militaire Luchtvaart mee te kunnen en mogen werken. 12 artikelen in twaalf maanden. Het leeuwendeel werd verzorgd door Dhr. Thijs Postma, acht maanden lang een artikel van 4 pagina's. Thijs Postma beschikt over een enorm groot en waardevol historisch archief.

Ons team mocht voor de laatste vier maanden de honneurs waarnemen. Het meeste materiaal kwam uit eigen archief van bezoeken aan bases zoals Eindhoven, Volkel, Leeuwarden, Woensdrecht maar ook Kandahar Afghanistan was een enorme ervaring ter plaatse waarvoor we door de Koninklijke Luchtmacht in staat werden gesteld.

Tenslotte kregen we nog wat materiaal van Wim Vis (Reservist Luchtmacht - actief in Afghanistan) en het AVDD archief.

Nogmaals onze hartelijke dank aan allen die het voor ons mogelijk maakten !

